

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

5 november 1999

GEDACHTEWISSELING

over het verslag van het Rekenhof betreffende de Vlaamse Milieuholding (VMH)

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening
uitgebracht door de heer Paul Wille**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jacques Timmermans.

Vaste leden :

de heren Joachim Coens, Gerald Kindermans, Erik Matthijs, Jef Van Looy ;

de heren Louis Bril, Jacques Devolder, Patrick Lachaert, Paul Wille ;

de heer Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans Wymeersch ;

de heren Jacques Timmermans, Bruno Tobback ;

mevrouw Isabel Vertriest ;

de heer Jos Bex.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, de heer Mark Van der Poorten ;

de heer Marc Cordeel, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, mevrouw Dominique Guns, de heer Gilbert Van Baelen ;

mevrouw Niki De Gryze, de heren Julien Librecht, Jan Penris ;

de heren Jacky Maes, Jan Van Duppen ;

de heer Johan Malcorps ;

de heer Herman Lauwers.

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening besprak op 14 oktober 1999 het verslag van het Rekenhof betreffende de Vlaamse Milieuholding (VMH).

I. INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

I.1 Toelichting door de afgevaardigde van het Rekenhof ¹

I.1.1. Inleiding

De Vlaamse Milieuholding, hierna ook VMH of de instelling genoemd, werd opgericht op 18 januari 1990 door de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (GIMV), als een gespecialiseerde dochteronderneming onder de vorm van een naamloze vennootschap.

In feite werd de VMH opgericht om een tweeledige opdracht uit te oefenen :

- enerzijds dient zij het milieubeleid van de Vlaamse overheid te ondersteunen via marktconforme initiatieven in alle belangrijke milieusectoren, waarbij zij als (referentie)aandeelhouder haar stempel drukt op de strategische oriëntatie van die initiatieven ;
- anderzijds moet zij, door het verschaffen van risicokapitaal, bijdragen als (minderheids)aandeelhouder of als financier tot de ontwikkeling van de Vlaamse milieu-industrie en de toepassing van nieuwe technologieën. Zodoende participeert zij in verschillende ondernemingen, die werkzaam zijn op het gebied van de milieu-industrie.

Het Vlaamse Gewest nam in 1994 de aandelen van de VMH voor 100 percent over van de GIMV. Bijgevolg is sinds 1994 de VMH een zelfstandige investeringsmaatschappij waarvan het Vlaamse Gewest, voorlopig althans, de enige aandeelhouder is. In dit verband zijn de volgende documenten van belang :

¹ Het Rekenhof werd vertegenwoordigd door de heer Steven Wouters, adjunct-auditeur.

- het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering van de GIMV, Gimvindus, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de permanente werkgroep Limburg, waardoor in het kader van artikel 13 het Rekenhof immers jaarlijks in een verslag zijn commentaar aan het Parlement meedeelt ;
- het protocol van 21 december 1994, gesloten tussen het Vlaamse Gewest en het Rekenhof, dat onder meer de regels vastlegt volgens welke dit nazicht dient te verlopen ;
- het beheerscontract, gesloten tussen het Vlaamse Gewest en de instelling, dat de rechten en plichten van beide contractanten vastlegt.

Het verslag naar aanleiding van de controle over de enkelvoudige jaarrekening over het boekjaar 1997 bevatte enkele algemene bedenkingen aangaande :

- de afdeling VMHI ² ;
- de evaluatie van de beheersovereenkomst (zie punt 2) ;
- in bijkomende orde nog bedenkingen met betrekking tot de mogelijke (gedeeltelijke) privatisering van de VMH (zie punt 3).

Daarbuiten bevatte het verslag een opmerking over de financiële controle van de enkelvoudige jaarrekening. Het betrof meer in het bijzonder de mogelijke overwaardering van twee deelnemingen.³

² Op dit punt wordt niet meer ingegaan, vermits het Rekenhof heeft vastgesteld dat de VMHI in 1998 via de voorgestelde financieringswijze tot nieuwe (en betere) overeenkomsten is gekomen met de VMHI-leden.

³ Het onderzoek naar aanleiding van de rekeningencontrole over 1998 heeft aangetoond dat er momenteel nog een mogelijke overwaardering met betrekking tot één deelneming bestaat. In verband met deze deelneming heeft de VMH het volgende aan het Rekenhof laten weten: "De raad van bestuur van de VMH overweegt inderdaad bij de afsluiting van het boekjaar aan de Algemene Vergadering een waardevermindering op een deelneming voor te stellen, tenzij de ingrijpende maatregelen die het betrokken bedrijf doorvoert, ondertussen zouden wijzen op een duurzaam herstel." Bijgevolg wordt in dit verslag niet meer ingegaan op deze opmerking, die trouwens in verband met deze ene deelneming verder zal worden opgevolgd in het kader van de controle op de enkelvoudige jaarrekening van 1999.

I.1.2. De evaluatie van de beheersovereenkomst

Het belang van de beheerscontracten in Vlaanderen

Bij steeds meer Vlaamse overheidsorganisaties (Vlaamse Vervoermaatschappij, VRT, VDAB en VITO) worden beheerscontracten gesloten tussen het Vlaamse Gewest en deze instellingen.

Zulke overeenkomsten worden in het kader van bedrijfsvoering en politieke sturing van een overheidsorganisatie afgesloten om de kwaliteit, de effectiviteit en de efficiëntie ervan te verbeteren en om een verschuiving teweeg te brengen van proceduregerichtheid naar meer productiegerichtheid enerzijds en van rechtmatigheid naar meer doelmatigheid anderzijds.⁴

Bondige samenvatting van de problematiek

Vermits de VMH met het Vlaamse Gewest eveneens een beheerscontract heeft gesloten, dat in werking is getreden vanaf 1 januari 1995 met een looptijd van drie jaar (tot en met 31 december 1997 dus), en vermits een ontwerp van nieuw beheerscontract is voorgelegd aan het kabinet van de minister van leefmilieu, werden, in het licht van de vermelde objectieven, deze overeenkomst en het nieuwe ontwerp geëvalueerd, voornamelijk door een vergelijking te maken met andere bestaande beheerscontracten.

Ondanks het feit dat het Rekenhof in haar verslag diverse opmerkingen heeft gemaakt in verband met het beheerscontract, zijn de volgende twee aanbevelingen het meest relevant om tot een betere beheersovereenkomst te komen tussen enerzijds het Vlaamse Gewest en anderzijds de instelling. Ten eerste is er de noodzaak van het formuleren van operationele meetbare normen in het beheerscontract met de VMH. Ten tweede is er de noodzaak tot concretisering van de bestaande rapporteringsvereiste in het beheerscontract met de VMH.

Hieronder wordt summier op deze twee elementen ingegaan.

De noodzaak van het formuleren van operationele meetbare normen in het beheerscontract met de VMH

De belangrijkste kritiek met betrekking tot het huidige beheerscontract betreft het gebrek aan operationele meetbare normen. Dergelijke normen moeten de Vlaamse regering toelaten de prestatie van de VMH te evalueren. De enige meetbare criteria, die tot op heden in de artikelen 2 en 3 van de huidige beheersovereenkomst zijn opgenomen, stellen enkel dat de VMH er naar moet streven een marktconform rendement te halen en een jaarlijks dividend uit te keren.

Deze criteria kunnen evenwel slechts ten dele worden gehanteerd om de efficiëntie van het beleid en de taken van deze instelling te evalueren. Vandaar dat verschillende operationele meetbare normen (dus niet enkel financiële criteria) moeten worden uitgewerkt en opgenomen in het beheerscontract met betrekking tot de drie voornaamste kerntaken van de VMH, met name haar taak als holdingvennootschap, haar rol als participatievennootschap en tenslotte haar internationale functie (de opgebouwde knowhow internationaal valoriseren).

Het inbouwen van andere objectief meetbare criteria, naast de criteria van het marktconform rendement en het jaarlijks dividend, biedt bovendien de volgende voordelen :

- er zou dan kunnen worden nagegaan of de VMH nu al dan niet het milieubeleid van het Vlaamse Gewest ondersteunt. Tot op heden blijkt de beleidsvisie van het Vlaamse Gewest, wat de VMH betreft, enkel uit de feiten : het Vlaamse Gewest wenst voornamelijk via de VMH aanwezig te zijn in de sectoren waterzuivering, verwerking van industrieel en van huishoudelijk afval ;
- er zou een resultaatsverbintenis kunnen worden ingebouwd in het beheerscontract, inclusief een penalisatieclausule ;
- de jaarlijks verplichte rapportering van de VMH, zoals bepaald in artikel 6 van de beheersovereenkomst, zou ook deze andere objectief meetbare criteria moeten behandelen, zodat de Vlaamse regering beter het beleid van de VMH zou kunnen evalueren.

Tot slot kan men hier nog vermelden dat de instelling en de vorige minister van leefmilieu zich slechts ten dele konden vinden in dit standpunt van het Rekenhof.

⁴ Studienota Beheersovereenkomsten, door Cyril de Poorter, Johan Geyskens en Birgitt Van Nerum, administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management, departement Algemene Zaken en Financiën, ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, p. 24.

De noodzaak tot concretisering van de bestaande rapporteringsvereiste in het beheerscontract met de VMH

Met betrekking tot de rapporteringsvereiste van de VMH aan de Vlaamse regering, bepaalt artikel 6 van het beheerscontract het volgende : "Overeenkomstig artikel 12, § 5, van het decreet van 13 juli 1994 en artikel 3, 7°, van het besluit van 22 december 1994 zal de raad van bestuur van de VMH jaarlijks een rapport opstellen over de uitvoering van deze overeenkomst tijdens het voorgaande kalenderjaar en dit uitbrengen voor 1 juni van het kalenderjaar.". Met betrekking tot artikel 6 van het beheerscontract kunnen de hiernavolgende opmerkingen worden gemaakt :

- de inhoud van deze rapportering, waaronder de nodige financiële kerncijfers over de deelnemingen, is niet concreet bepaald ;
- er bestaat geen verband tussen deze rapportering en een evaluatie van de uitvoering van het beheerscontract (op basis van andere operationele criteria, die een aanvulling zijn van de criteria "marktconform rendement" en "jaarlijks dividend").

De instelling en de vorige minister van leefmilieu konden zich maar ten dele achter dit standpunt van het Rekenhof scharen.

I.1.3. Bedenkingen met betrekking tot de mogelijke (gedeeltelijke) privatisering van de VMH

Uiteenzetting van de problematiek

Het Rekenhof meent dat bij een mogelijke privatisering er een spanningsveld kan ontstaan tussen het Vlaamse Gewest en de privé-partners, waarbij de wederzijdse belangen dienen te worden verzoend.

Daarom moet, om het belang van het Vlaamse Gewest te waarborgen, de uitgifteprijs van de aandelen van de VMH niet enkel worden bepaald op basis van de intrinsieke waarde van de deelnemingen op dat moment, maar er moet ook rekening worden gehouden met de toekomstige kasstromen, niet in het minst deze afkomstig van de vennootschap Aquafin. Vermits de instelling en de minister met dit standpunt akkoord gaan, wordt hier niet verder op ingegaan.

Tevens stelde het Rekenhof zich de volgende drie vragen :

- artikel 1.2. (a) van het huidige beheerscontract bepaalt dat de VMH als participatiemaatschappij zal bijdragen tot de ontwikkeling van een toekomstgerichte milieusector en -technologie in Vlaanderen door het aanbieden van een globaal financieringspakket. In deze hoedanigheid beoordeelt de VMH ondernemingsplannen die door privé-partners, waaronder in het bijzonder kleine en middelgrote ondernemingen, worden geformuleerd en treedt dan in principe op als minderheidsaandeelhouder, waarbij ze de operationele en strategische beleidsvoering aan deze privé-partners overlaat.

Bij een mogelijke privatisering zullen de privé-aandeelhouders uiteraard voornamelijk geïnteresseerd zijn in het rendement op hun investering. In welke mate zullen dan deze nieuwe aandeelhouders nog voldoende belangstelling hebben voor een verdere uitbouw van deze participatiefunctie indien zij een minderheidsparticipatie moeten nemen, geen inspraak in de beleidsvoering hebben en niet vooraf zeker zijn van het rendement van deze participatiefunctie ? Niet te vergeten dat het moet gaan om projecten met een innovatief, risicovol, acuut en/of experimenteel karakter ;

- in welke mate zal de VMH overeenkomstig artikel 1.2. van de bestaande beheersovereenkomst nog bekwaam zijn om in de toekomst steeds de visie en het beleid van het Vlaamse Gewest op milieugebied te onderschrijven en hoge normen inzake veiligheid en kwaliteit na te streven ?
- afhankelijk van de financieringsbehoeften van de VMH, rijst eveneens de vraag of een externe financiering via het aantrekken van vreemd vermogen (bijvoorbeeld leningen van banken) financieel onaantrekkelijker is dan het uitgeven van nieuwe aandelen.

Standpunt van de VMH en van de minister

De VMH meent dat de intrede van de privé-aandeelhouders geenszins nadelig hoeft te zijn voor de ontwikkeling van de participatiefunctie. Tevens is de VMH van oordeel dat al de kwetsieuzere decretales, statutaire en contractuele bepalingen, die de verhouding regelen tussen de VMH en het Vlaamse Gewest, moeten worden meegedeeld aan de kandidaat-investeerders. Ook de vorige minister van leefmilieu was het standpunt toegedaan dat de intrede van de privé-partners niet nadelig hoeft te zijn.

De instelling stelt eveneens dat zij voorstander is van een zo groot mogelijke solvabiliteit, waarbij een verruiming van de kapitaalsbasis wordt beoogd. Deze werkwijze heeft volgens de VMH als belangrijkste voordeel dat ze ertoe bijdraagt dat de risico's worden geminimaliseerd en dat tevens efficiënte afspraken kunnen worden gemaakt over de bijdrage van de privé-partners tot de verdere ontwikkeling van de activiteiten van de VMH.

Replik van het Rekenhof

De repliek van het Rekenhof spitst zich vooral toe op de visie van de VMH dat een zo groot mogelijke solvabiliteit slechts voordelen kent :

- de solvabiliteitsratio, die dus een indicatie geeft van de afhankelijkheid van de instelling ten opzichte van externe financieringsmiddelen, is bijna maximaal voor de VMH. Bijgevolg zijn de risico's met betrekking tot de solvabiliteit voor deze holding minimaal en zullen ze niet drastisch verhogen bij een (beperkte) financieringswijze via het aantrekken van vreemd vermogen ;
- in tegenstelling tot een privé-partner als aandeelhouder, is een externe kredietfinancier voornamelijk geïnteresseerd in de (tijdige) betaling van de interesten en de terugbetaling van het kapitaalsgedeelte. Het argument dat er efficiënte afspraken kunnen worden gemaakt over de bijdrage van de privé-partners tot de verdere ontwikkeling van de activiteiten van de VMH, is slechts valabel indien er knowhow wordt aange trokken, die echter eerder noodzakelijk is bij de werkmaatschappijen van de holding dan bij de holding zelf.

I.2. Reactie door vertegenwoordigers van de Vlaamse Milieuholding ⁵

I.2.1. Afdeling VMH-I

Een vertegenwoordiger van de VMH herinnert eraan dat de instelling reeds uitgebreid heeft gereageerd op de opmerkingen van het Rekenhof met betrekking tot het boekjaar 1997, zoals uit het voorliggende verslag blijkt.

⁵ De Vlaamse Milieuholding werd vertegenwoordigd door de heren Ivo Van Vaerenbergh, voorzitter, en Geert Maes, directeur-generaal.

Volgens de spreker zijn er over de VMHI geen grote meningsverschillen meer. Met ingang van 1 januari 1999 werden inderdaad nieuwe overeenkomsten gemaakt. Het Rekenhof heeft bij de controle van het boekjaar 1998 kunnen vaststellen dat er wordt tegemoetgekomen aan de suggesties die het vorige boekjaar werden gedaan.

I.2.2. Evaluatie beheerscontract : operationele meetbare normen

De VMH is uiteraard bereid de discussie over meetbare normen aan te gaan bij het onderhandelen over een nieuwe beheersovereenkomst. Zolang de huidige beheersovereenkomst, die in 1995 werd gesloten, blijft lopen, kan de VMH niet zomaar nieuwe normen inzake beheer vaststellen.

Bij het onderhandelen over een nieuw beheerscontract is toch voorzichtigheid geboden. Het is niet altijd vanzelfsprekend om nog operationele meetbare normen aan de overeenkomst toe te voegen. Het Rekenhof redeneert bijvoorbeeld graag in termen van samenstelling van de financiële activa. In dit verband moet worden gewezen op de tweeledige opdracht van de VMH. De aandacht van de VMH voor de zogenaamde participatiefunctie, met name het bijdragen tot de ontwikkeling van de Vlaamse milieu-industrie door het verschaffen van risicokapitaal, blijkt niet uit cijfers over de financiële activa. Bij risicokapitaalsdossiers gaat het vaak over kleine bedragen, maar deze dossiers vragen relatief veel tijdsbesteding. Deze participaties verdwijnen ook vlugger uit de financiële activa dan de deelnemingen in bijvoorbeeld de NV Aquafin.

Eigen aan risicokapitaalsverschaffing is ook dat het rendement niet op voorhand kan worden ingeschat. Er zijn enkele dossiers waarin tot de vereffening van het bedrijf moest worden overgegaan.

Anderzijds is ook het dividend van Aquafin geen jaarlijks gewaarborgd inkomen voor de VMH omdat het grotendeels bepaald wordt door de rente-evolutie, die de laatste jaren structureel daalt. Bovendien wordt dit rendement neerwaarts aangepast indien Aquafin opleveringsdata niet haalt, kosten maakt die door de administratie als "niet redelijk" worden beschouwd, enzovoort. Ook schadeclaims boven het verzekerde bedrag, bijvoorbeeld naar aanleiding van de recente overstromingen, kunnen het rendement aantasten.

I.2.3 Mogelijke privatisering

In het lopende beheerscontract is reeds de mogelijkheid tot gedeeltelijke privatisering opgenomen. De vertegenwoordigers van de VMH laten opmerken dat het Vlaamse Gewest echter nog geen definitief standpunt over de participatie van derden heeft ingenomen.

Het Rekenhof stelt de vraag in welke mate de VMH na een (gedeeltelijke) privatisering nog voldoende belangstelling zal kunnen hebben voor het verschaffen van risicokapitaal. De VMH is van oordeel dat een intrede van de privé-sector in het kapitaal van de VMH geenszins nadelig hoeft te zijn voor de participatiefunctie. De ervaring met de GIMV, waar privé-aandeelhouders bij werden betrokken, leert dat dit het verschaffen van risicokapitaal niet in de weg staat.

Het Rekenhof vraagt zich verder af in hoeverre de instelling nog in staat zal zijn om in de toekomst steeds de visie en het beleid van het Vlaamse Gewest op milieugebied te onderschrijven en hoge normen inzake veiligheid en kwaliteit na te streven. De vertegenwoordiger van de VMH stelt dat de bijzondere opdracht van de VMH decretaal en statutair werd bepaald en nader omschreven in het beheerscontract. Kandidaat-investeerders moeten op de hoogte zijn van deze opdracht en bereid zijn de filosofie van de VMH te respecteren.

Tenslotte vraagt het Rekenhof zich af of een externe financiering via het aantrekken van vreemd vermogen, bijvoorbeeld leningen van banken, niet beter is dan het uitgeven van nieuwe aandelen. Financiële markten beoordelen de solvabiliteit (verhouding eigen vermogen op het totale vermogen) vooral op de geconsolideerde balans, die de solvabiliteit van de dochterondernemingen mee in rekening brengt. Deze solvabiliteit is volgens de vertegenwoordigers van de VMH relatief zwak wegens de hoge graad van schuldvorming, vooral bij Aquafin. De solvabiliteitsratio bedraagt ongeveer 28 percent en dit is een laag percentage voor een dergelijke holding; bij de GIMV bedraagt die verhouding bijvoorbeeld 89 percent. De VMH ziet daarin redenen om de middelen te verhogen in de vorm van een verruiming van de kapitaalsbasis.

De vertegenwoordiger van de VMH herhaalt tot slot dat de opmerkingen in het verslag van het Rekenhof betrekking hebben op het boekjaar 1997. In de boekjaren 1998 en 1999 werd in de mate van het mogelijke tegemoetgekomen aan de aanbevelingen van het Rekenhof.

II. OPMERKINGEN EN VRAGEN VAN DE LEDEN

Operationele meetbare normen en mogelijke privatisering

De heer *Paul Wille* zegt niet te begrijpen waarom de vorige minister van leefmilieu sommige opmerkingen van het Rekenhof niet volledig kon onderschrijven. Een aantal aanbevelingen zijn evident en logisch in het kader van wat de finaliteit zou moeten zijn van een beleidsinstrument als de VMH. Het lid is tevreden met de aanbeveling van het Rekenhof om te komen tot operationele meetbare normen in het beheerscontract van de VMH. Dergelijke objectivering moet het mogelijk maken na te gaan in hoeverre de activiteiten van de VMH, waarbij de overheid samen met en naast privé-ondernemingen optreedt, een katalyserend dan wel een verlamdend effect hebben. Het lid wil hierover geen uitspraak doen, maar op basis van objectieve en meetbare normen zou dit kunnen worden nagegaan.

Naast de solvabiliteitsratio, die door de VMH wordt aangehaald, zijn er andere ratio's. Het is noodzakelijk om zoveel mogelijk van die criteria te hanteren om te komen tot een meer objectieve maatstaf voor het beoordelen van de performance in het verleden en de verwachtingen voor de toekomst. Op die manier kan men zich wapenen voor de discussie over een eventuele privatisering, en in dit verband verwijst de heer Wille naar het regeerakkoord. Door het nauwkeurig omschrijven van de doelstellingen van de VMH en van de eventuele privatisering, kan men nagaan of er marktconforme interesse bestaat. Mogelijke partners hebben dan inzicht in de finaliteit van de operatie. De angekondigde herziening van de beheersovereenkomst biedt een gelegenheid om dergelijke objectieve normen op te nemen.

De heer Paul Wille heeft de indruk dat de VMH en haar dochters zich nu soms 'kapitalistisch' en 'mercantiel' gedragen en bij andere gelegenheden dan weer als overheidsinstelling, naargelang het ze goed uitkomt. Het lid verwijst in dit verband naar de initiatieven die werden genomen op basis van artikel 43, §2, van het afvalstoffendecreet. Dit artikel biedt de OVAM de mogelijkheid om met een aantal private en publieke partners te participeren in initiatieven van de VMH en haar dochtermaatschappijen. Op zich past de werkwijze van de VMH in de opdracht om het milieubeleid van de Vlaamse overheid mee te ondersteunen. Concreet heeft de VMH echter zelf een aantal partners gekozen, waaronder vennootschappen waarvan ze zelf

mede-aandeelhouder is. Voorbeelden daarvan zijn de NV's Silt en Soils die actief zijn op het domein van de slibreiniging en bodemsanering.

Het maatschappelijk doel van deze initiatieven staat volgens het lid niet ter discussie. Ook niet het feit dat overheidsmiddelen worden aangewend om ondernemend op te treden en dat de winst opnieuw wordt gebruikt voor andere initiatieven, zoals de nabestemming van de gronden. Wel een probleem vormt de aanwezigheid van publieke partners in de uitvoeringsfase. Uit een recent advies van de auditeur van de Raad van State in het Gentse Progesa-dossier blijkt dat de overheidspartners het best niet in dergelijke constructies zouden stappen. Andere actoren op de markt kunnen immers bezwaar aantekenen tegen de aanwezigheid van de publieke partners in de uitvoeringsfase en zich daarbij beroepen op de correcte toepassing van de wet op de overheidsopdrachten. Het gevolg is dat de overheid zich uit deze initiatieven zou moeten terugtrekken, waardoor ze ook de controle over die projecten verliest. Het lid drukt zijn bezorgdheid uit over deze ontwikkelingen. Het opstellen van objectieve normen voor het beheer van de VMH zou toelaten de activiteiten van de holding te screenen en telkens te vergelijken met het optreden van private ondernemingen. Aan deze aanbeveling van het Rekenhof moet dan ook gevolg worden gegeven.

De heer *Johan Malcorps* sluit zich aan bij het pleidooi voor objectieve criteria, criteria die niet louter financieel mogen zijn. De VMH is één van de instrumenten ter uitvoering van het Vlaams milieubeleid en er is nood aan een strategische visie op de opdracht en taken van deze instelling. Volgens het lid moet ook een resultaatsverbintenis worden opgenomen in de beheersovereenkomst en moet daarover verslag worden uitgebracht. Dit hangt samen met de discussie over de privatisering.

Het lid stelt verder dat de constructie rond de NV Aquafin zodanig is dat er in de praktijk toch sprake is van een vorm van gegarandeerd rendement voor de VMH. Dit rendement mag dan ook niet de enige maatstaf zijn om de werking van de instelling te beoordelen. Het lid benadrukt in dit verband het strategisch belang van risico-investeringen, bijvoorbeeld in voor de toekomst belangrijke nieuwe milieutechnologie. Een mogelijke privatisering mag dit soort investeringen niet afremmen.

De heer *Geert Maes*, directeur-generaal, stelt dat de VMH werd opgericht vanuit de GIMV. De Vlaamse overheid heeft het op een bepaald ogenblik dus nuttig geacht om een nieuw instrument te

creëren, naast de reeds bestaande instrumenten voor het voeren van een milieubeleid. De VMH werd een investeringsmaatschappij met het statuut van een naamloze vennootschap. Dit statuut heeft wellicht voor- en nadelen, maar het is duidelijk dat de VMH daardoor gedwongen is om rendement na te streven. Wat niet betekent dat ze als publieke vennootschap geen aparte roeping zou hebben. Omdat ze het milieubeleid van de Vlaamse overheid moet ondersteunen, zal ze de milieu-investeringsdossiers vanuit een andere invalshoek bekijken dan een loutere privé-onderneming. De VMH moet echter een evenwicht zoeken tussen het streven naar een rendement en het volbrengen van haar bijzondere opdracht. Overigens verwacht de overheid ook rendement in de vorm van het dividend dat aan het Mina-fonds wordt uitgekeerd.

De heer *Paul Wille* repliceert dat geenszins aan de VMH kan worden verweten dat ze rendement nastreeft als dat op een ethisch verantwoorde wijze gebeurt. Het knelpunt is echter de specifieke positie van de overheid als aandeelhouder en opdrachtgever. In het kader van het afvalstoffenplan bijvoorbeeld kan de overheid zeer ver gaan in het bepalen van hoe de uitvoering moet verlopen : ze heeft zelf bedrijven opgericht, ze kan milieuvergunningen verlenen of weigeren, verwerkingsquota bepalen en zelfs tussenkomen in de prijsvorming voor de verwerking van afval. Het risico bestaat dat niet de meest performante oplossing wordt gekozen. Daarom is er telkens nood aan duidelijkheid over de positie van de overheid en aan objectieve maatstaven voor het marktconform optreden van instellingen als de VMH en haar dochters.

De vertegenwoordiger van het Rekenhof stelt dat de opmerkingen in het verslag geen oordeel over het overheidsbeleid inhouden. Wel stelt het Rekenhof dat er nood is aan objectieve en operationele normen, die als basis voor de evaluatie van de instelling door het Vlaamse Gewest dienen. Uit de antwoorden van de VMH blijkt dat de instelling zich niet verzet tegen het invoeren van dergelijke normen, maar wel vragen heeft bij de invulling ervan. Het opstellen zelf van de operationele normen behoort echter niet tot de taak van het Rekenhof.

Onderzoek over taken en externe begeleiding bij privatisering

Nog in verband met de mogelijke privatisering vraagt de heer *Joachim Coens* of reeds duidelijk is welke stappen in de toekomst zullen worden gezet.

In welke richting zal de VMH zich ontwikkelen ? Het lid verwijst in dit verband naar het regeerakkoord. Onder het punt Aquafin staat dat een onderzoek over wie – de overheid of de privé-sector – taken op zich neemt op economisch vlak in de milieusector moet uitgaan van het resultaat.⁶ Ook het belang van een beheerscontract, wie ook de uitvoerder is (de overheid of de privé-sector) wordt in het regeerakkoord benadrukt. Wordt een dergelijk onderzoek verricht ?

Aansluitend vraagt de heer *Paul Wille* aan de vertegenwoordigers van de VMH of bij het zoeken naar privé-partners een studie werd gemaakt door een extern studiebureau. Werd reeds een keuze gemaakt van mogelijke privé-partners voor Indaver ? Welke criteria werden daarbij gehanteerd ?

De heer *Ivo Van Vaerenbergh*, voorzitter van de VMH, antwoordt dat een fusie door opsorping, zoals bij Vlar-Indaver het geval is, een langdurig proces is. De fusie startte in 1998 en werd afgerond in juni 1999. De aandeelhouders hebben zich in een algemene vergadering kunnen uitspreken over deze operatie.

Wat het zoeken naar privé-partners voor de VMH betreft, is er geen studie verricht of in uitvoering. Wel heeft de VMH, op vraag van haar aandeelhouder, een externe instantie verzocht om haar in dit dossier te begeleiden. Er is echter nog geen keuze wat mogelijke private partners betreft.

De heer *Paul Wille* vraagt of deze discussie enkel in de betrokken raden van bestuur zal worden gevoerd. Wordt, gelet op het algemeen belang, het Vlaams Parlement hier niet bij betrokken ?

De heer *Jacques Timmermans*, commissievoorzitter, laat opmerken dat het parlement zich reeds meermaals vragende partij heeft getoond voor het aangaan van deze discussie.

Mevrouw *Vera Dua*, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, zegt het belang van dit dossier voor deze regeerperiode te erkennen. De mogelijke privatisering heeft echter nog geen weerslag op de begroting voor 2000. Dit zou voorbarig zijn geweest. Eerst zal de rol van de VMH bij milieu-investeringen grondig worden bestudeerd. Over de juiste plaats van de NV's Indaver en Aquafin in het Vlaamse milieulandschap moet er meer klaarheid komen. Het uitgangspunt is volgens de minister dat deze instellingen werden gecreëerd met gemeenschapsgeld en dat het criterium algemeen belang daarom voorop moet staan.

Het onderzoek over wie welke taken op zich neemt in de milieusector, dat in het regeerakkoord wordt aangekondigd, moet nog starten.

Verder lijkt het de minister logisch dat wordt gestreefd naar resultaatsverbintenissen in de beheersovereenkomsten. Het beoogde resultaat moet het realiseren van de milieudoelstellingen op het terrein zijn. Voor het beoordelen van dit resultaat is er nood aan operationele en meetbare indicatoren. Tot slot stelt de minister dat het parlement verder zal worden betrokken bij het debat over de toekomst van deze instellingen.

De verslaggever,

Paul WILLE

De voorzitter,

Jacques TIMMERMANS

⁶ *Parl. St.* VI. Parl. 1999, nr. 31/1, p. 48.